

BESLUT

2022-06-17 Dnr: 22/01500

SAKEN

Uppfyllelse av krav på tillgänglighet till tv-sändningar och beställ-tv för personer med funktionsnedsättning

BESLUT

Sveriges Television AB (SVT) har uppfyllt kraven för 2021 avseende textning av icke direktsända program, textning av direktsända program, syntolkning, teckenspråkstolkning och uppläst text.

SVT har även uppfyllt kraven på att utvärdera och lämna redogörelser för utvecklingen av tjänsternas kvalitet och användbarhet utifrån ett användarperspektiv samt att ha en systematisk och regelbunden dialog med berörda organisationer. SVT har också visat att företaget eftersträvar både en ökad kvalitet i textningen av direktsända program och att användare får fullgod och tillgänglig information om vilka program som tillgängliggörs genom olika tjänster.

SAMMANFATTNING

Krav	Tv-sändningar	Beställ-tv
Textning av icke direktsända program	Uppfyllt (100 procent)	Uppfyllt (100 procent)
Textning av direktsända program	Uppfyllt (75 procent)	Ej aktuellt
Teckenspråkstolkning	Uppfyllt (5,4 procent)	Uppfyllt
Syntolkning	Uppfyllt (5,2 procent)	Uppfyllt
Uppläst text	Uppfyllt	Uppfyllt
Kvalitet och användbarhet	Uppfyllt	Uppfyllt
Information	Uppfyllt	Uppfyllt
Dialog med berörda organisationer	Uppfyllt	Uppfyllt

BAKGRUND

Krav på tv-sändningar för perioden 2020–2022

Den 5 december 2019 beslutade regeringen att SVT under perioden 1 januari 2020–31 december 2022 ska tillgängliggöra tv-sändningar för personer med funktionsnedsättning genom textning, teckenspråkstolkning, uppläst text och syntolkning enligt följande.¹

*Omfattning av skyldighet att tillgängliggöra sändningar –
procent av sändningstiden för tv-sändningar på svenska*

År	Textning av icke direkt-sända program	Textning av direktsända program	Teckenspråkstolkning	Syntolkning
2020	100	70	4,5	4,5
2021	100	75	5	5
2022	100	75	5,5	5,5

Skyldigheten avser SVT:s samlade programutbud i företagets samtliga programtjänster som sänds i marknätet, via satellit och genom tråd, med undantag för de programtjänster som är parallellsändningar i hd-tv-kvalitet av andra programtjänster. Fördelningen av tillgängliggörandet mellan olika programtjänster får avgöras av SVT efter diskussion med berörda brukarorganisationer och med beaktande av aktuella målgruppers behov, bland annat när det gäller vilka program som tillgängliggörs.

Skyldigheten att tillgängliggöra program genom textning ska uppfyllas genom textning av förinspelade och direktsända tv-program på svenska. SVT ska särskilt eftersträva en ökad kvalitet i textningen av direktsända program.

Utöver vad som framgår ovan ska tjänsten uppläst text erbjudas i alla icke-direktsända program med översättningstext i SVT:s samtliga programtjänster. Programtjänster som är parallellsändningar i hd-tv-kvalitet av andra programtjänster omfattas inte. SVT ska ägna särskild uppmärksamhet åt tjänstens kvalitet och användbarhet utifrån ett användarperspektiv. Arbetet ska vara systematiskt och regelbundet samt dokumenteras och redovisas.

SVT:s programtjänster ska tillgängliggöras genom samtliga tillgänglighetstjänster i såväl marknätet som via satellit och genom tråd om tekniska förutsättningar för distribution av tillgänglighetstjänsten finns.

¹ Ku2019/01605/MD, Ku2019/02012/MD.

Tillgodoräknande av samtidiga sändningar

Teckenspråkstolkning och syntolkning som tillhandahålls genom sändning över internet samtidigt som ett tv-program sänds linjärt i en programtjänst får tillgodoräknas som ett tillgängliggörande.

Syntolkning eller uppläst text som tillhandahålls genom ett ljudspår i en separat enhet såsom mobiltelefon eller läsplatta samtidigt som ett tv-program sänds linjärt i en programtjänst får tillgodoräknas som ett tillgängliggörande.

Tillgodoräknande av beställ-tv

Program som gjorts tillgängliga för personer med funktionsnedsättning i beställ-tv får tillgodoräknas för att uppfylla kravet på att tillgängliggöra sändningar i marknätet, via satellit eller genom tråd. Endast program som också sänts i marknätet, via satellit eller genom tråd i programtjänster under den aktuella redovisningsperioden får tillgodoräknas.

Tillgodoräkandet får inte överstiga 30 procent av den sändningstid som ska tillgängliggöras enligt respektive nivå. Möjligheten till tillgodoräknande gäller endast i fråga om tillgängliggörande genom teckenspråkstolkning och syntolkning.

Överenskommelser om fördelning av ansvar

SVT får komma överens med Sveriges Utbildningsradio AB (UR) om hur ansvaret för olika slags insatser enligt regeringens beslut ska fördelas. Omfattningen av skyldigheten att tillgängliggöra tv-program gäller då SVT:s och UR:s sammanlagda programutbud.

Krav på beställ-tv för perioden 2021–2022

Den 22 december 2020 beslutade regeringen för första gången om krav på tillgänglighet till beställ-tv för personer med funktionsnedsättning för perioden 1 januari 2021–31 december 2022 enligt följande.²

Urvalet av program som tillgängliggörs får avgöras av SVT med beaktande av aktuella målgruppers behov.

Syntolkning eller uppläst text som tillhandahålls genom ett ljudspår i en separat enhet såsom mobiltelefon eller läsplatta får tillgodoräknas som ett tillgängliggörande.

Textning

SVT ska genom textning tillgängliggöra samtliga program på svenska som tillhandahålls i beställ-tv. Ett tillhandahållande av ett program som tidigare direktsänts enbart via internet omfattas inte av kraven. SVT ska dock verka för att i

² Ku2020/02248 (delvis), Ku2020/02736.

så stor utsträckning som möjligt göra sådana program tillgängliga genom textning så snart som möjligt efter publicering.

Teckenspråkstolkning och syntolkning

Program som har tillgängliggjorts genom teckenspråkstolkning respektive syntolkning vid sändning i marknätet, satellit eller tråd ska tillgängliggöras på motsvarande sätt vid tillhandahållande i beställ-tv. Utbudet av teckenspråkstolkade och syntolkade förstapublicerade program som enbart tillhandahålls i beställ-tv ska öka årligen under 2021 och 2022 i förhållande till 2019 års nivå.

Uppläst text

SVT ska verka för att tjänsten uppläst text ska kunna erbjudas i SVT:s beställ-tv-tjänst.

Krav på både tv-sändningar och beställ-tv

Samtliga tillgänglighetstjänster ska hålla hög kvalitet och användbarhet, vilket ska utvärderas årligen av programföretaget.

Skyldigheten att tillgängliggöra program genom teckenspråkstolkning ska uppfyllas genom tolkning av program för den breda allmänheten.

Information

SVT ska eftersträva att användare får fullgod och tillgänglig information om vilka program som tillgängliggörs genom olika tjänster.

Dialog med berörda organisationer

SVT ska ha en systematisk och regelbunden dialog med berörda organisationer. Dialogen ska dokumenteras och bland annat syfta till att utveckla kvaliteten och användbarheten hos tillgänglighetstjänsterna ur ett användarperspektiv.

Redovisning av kraven

SVT ska årligen lämna in en redovisning av hur kraven enligt besluten har uppfyllts. Närmare kring vad denna ska innehålla framgår av regeringens beslut.

REDOVISNING FÖR PERIODEN 1 JANUARI 2021–31 DECEMBER 2021

Av SVT:s redovisning för 2021 framgår omfattningen av den textning, teckenspråkstolkning, syntolkning respektive uppläst text som har erbjudits under året samt att företaget anser att kraven uppfyllts. Vidare framgår bland annat följande.

Sändningstimmar på svenska och fördelning mellan programtjänster

SVT sänder i följande programtjänster: SVT1, SVT2, SVT Barn, SVT24 och Kunskapskanalen (i samarbete med UR). SVT Barn och SVT24 delar kanalplats i marknätet.

Totalt sändes 15 683 timmar på svenska i SVT:s programtjänster under 2021. Sändningarna var identiska i marknätet, via satellit och genom tråd. SVT anser att det inte bör göras skillnad på sändningarna över marknätet, via satellit eller simultansändningarna över internet. Dessa är enligt SVT identiska eftersom de utgår från samma sändning vilket innebär att de varken skiljer sig åt innehållsmässigt eller i hur tillgänglighetstjänsterna visas. Därutöver tillkommer 3 190 timmar lokala nyhetssändningar som sänds parallellt i 21 lokala sändningar.

Tillgänglighetstjänsternas kvalitet och användbarhet, information samt dialogen med berörda organisationer

SVT träffar regelbundet användare av tillgänglighetstjänster genom intressentdialoger och genom möten som fokuserar på specifika tillgänglighetstjänster. Vid mötena diskuteras teknik, förbättringsområden, kvalitetsfrågor och urvalet av program som tillgängliggörs.

Sedan 2007 har funktionsrättsrörelsen tillsammans med SVT, Sveriges Radio AB och UR anordnat en årlig konferens med syftet att inspirera samt dela kunskap och erfarenheter i frågor som rör tillgänglighet, likabehandling och demokrati. Under 2021 anordnades tre digitala dialogseminarier där representanter från bland annat Funktionsrätt Sverige, Sveriges Dövas Riksförbund, Synskadades Riksförbund, Förbundet Sveriges Dövblinda och Hörselskadades Riksförbund deltog.

SVT har också under 2021 anordnat användarmöten om hur SVT har levt upp till kraven på tillgänglighet. Textning, teckenspråks- och syntolkning samt digital tillgänglighet presenterades och diskuterades på dessa möten. SVT har även deltagit i möten med enskilda användargrupper.

I samarbete med Hörselskadades Riksförbund genomförde SVT en enkät om autotextningen av lokala nyheter online. Frågor ställdes om hur publiken upplever autotextningen och vilken nytta de har av den. 58 procent uppgav att de hellre ville ha autotextning än ingen textning alls, trots att fel förekommer.

För att tydliggöra vilka program som tillgängliggörs uppmärksammas det genom grafiska skyltar som i ljud och bild i vinjetten till programmet visar vilken tjänst som erbjuds och var tjänsten finns att tillgå. Samtidig programinformation, inklusive information om tillgänglighetstjänster, tillhandahålls även genom en automatiserad pressinformation. Denna tjänst ligger till grund för all extern programinformation och används då tidningarna och tv-sajter publicerar tv-tablåer. Samma information finns för elektroniska programguider. SVT tillhandahåller informationen om

tillgänglighetstjänsterna i sin helhet genom sin kommunikationsavdelning, men styr inte vad som publiceras i de olika medierna. Vissa operatörer kortar texterna och då kan viktig information falla bort.

I SVT Play kan användaren hitta hela det tillgänglighetsanpassade utbudet och där framgår det i varje avsnitt vilka tillgänglighetstjänster som finns. Textning finns tillgänglig genom en tydlig symbol. För syn- och teckenspråkstolkning finns dessutom särskilda kategorier lätt tillgängliga via huvudgränssnittet.

TILLÄMPLIGA BESTÄMMELSER

En leverantör av medietjänster ska utforma tjänsten på ett sådant sätt att den blir tillgänglig för personer med funktionsnedsättning genom textning, tolkning, uppläst text eller liknande teknik. Tillgängliggörandet ska ske i den omfattning som beslutas av regeringen, om verksamheten finansieras med public service-avgift enligt lagen (2018:1893) om finansiering av radio och tv i allmänhetens tjänst (5 kap. 12 § radio- och tv-lagen).

En programtjänst är ett samlat utbud av tv-program som sänds under en gemensam beteckning (3 kap. 1 § 16 p. radio- och tv-lagen).

Granskningsnämnden för radio och tv har tillsyn när det gäller bestämmelserna om tillgänglighet i 5 kap. 12 § radio- och tv-lagen om beslutet har fattats av regeringen (16 kap. 2 § radio- och tv-lagen).

Den som inte följer ett beslut som meddelats före den 1 december 2020 om skyldighet att utforma tv-sändningar på ett sådant sätt att programmen blir tillgängliga för personer med funktionsnedsättning, får meddelas de förelägganden som behövs i enskilda fall för att beslutet ska efterlevas. Ett föreläggande får förenas med vite (17 kap. 11 § första stycket 4 p. radio- och tv-lagen i dess lydelse före den 1 december 2020).

En leverantör av en medietjänst som inte följer ett beslut om tillgänglighet enligt 5 kap. 12 § som meddelats efter den 1 december 2020 får åläggas att betala en särskild avgift (17 kap. 5 a § radio- och tv-lagen).

GRANSKNINGSNÄMNDENS BEDÖMNING

Uppfyllelse av kraven på tv-sändningar

Textning av icke direktsända program

SVT har textat 100 procent av de förproducerade programmen på svenska i programtjänsterna i marknätet, via satellit och genom tråd under 2021. SVT har därmed uppfyllt kravet vad gäller textning av icke direktsända program.

Textning av direktsända program

SVT har uppgett att företaget textat 75 procent av de direktsända programmen på svenska i programtjänsterna i marknätet, via satellit och genom tråd under 2021. Totalt 4 826 timmar direktsända program på svenska sändes enligt SVT.

SVT har uppgett att de lokala nyhetssändningarna, i likhet med föregående år, har undantagits eftersom företaget saknat tekniska och resursmässiga förutsättningar för att texta dessa. De lokala nyheterna sänds i 21 lokala sändningar och sänds med några få undantag parallellt. SVT anför att om företaget skulle sända 21 samtidiga signaler i SVT:s system för distribution av text-tv finns en risk att SVT:s system skulle överbelastas. Enligt SVT handlar det om totalt 3 190 timmar som har undantagits. Sedan den 1 januari 2021 är samtliga lokala nyhetssändningar online autotextade i beställ-tv.

Mot bakgrund av att SVT har uppgett att det saknats tekniska förutsättningar för att texta de lokala nyhetssändningarna anser nämnden att SVT har fått undanta dessa. SVT har uppfyllt kravet vad gäller textning av direktsända program på alla tre plattformar i de delar där det varit tekniskt möjligt.

Teckenspråkstolkning och syntolkning

SVT har under 2021 sänt totalt 15 683 timmar program på svenska i sina programtjänster. Sändningarna har varit identiska i marknätet, via satellit och genom tråd. Även tolkningarna har varit identiska på alla plattformar.

Mot bakgrund av att SVT, i komplettering till granskningsnämnden, har uppgett att det saknats tekniska förutsättningar för distribution av teckenspråkstolkning för de lokala nyhetssändningarna (totalt 3 190 timmar) anser nämnden att dessa sändningar får undantas när det gäller kravet för teckenspråkstolkning. SVT har inte anfört att det saknats tekniska förutsättningar för distribution av syntolkning och nämnden anser därför att de lokala nyhetssändningarna ska räknas med när det gäller kravet för syntolkning. Detta innebär följande.

Totalt 784 timmar ska ha tillgängliggjorts med teckenspråkstolkning (5 procent av 15 683 timmar) per plattform under året. Detta innebär i sin tur att högst 235 timmar teckenspråkstolkade program som har tillhandahållits i beställ-tv under den nu aktuella perioden får tillgodoräknas för att uppfylla kravet (30 procent av 784 timmar) för respektive plattform.

Totalt 944 timmar ska ha tillgängliggjorts med syntolkning (5 procent av 18 873 timmar) per plattform under året. Detta innebär i sin tur att högst 283 timmar syntolkade program som har tillhandahållits i beställ-tv under den nu aktuella perioden får tillgodoräknas för att uppfylla kravet (30 procent av 944 timmar) för respektive plattform.

Teckenspråkstolkning

SVT har uppgett att företaget sänt 344 timmar teckenspråkstolkning i marknätet, via satellit respektive genom tråd under 2021. SVT har också tillhandahållit 400 timmar teckenspråkstolkning i beställ-tv i tjänsten SVT Play. SVT får tillgodoräkna sig 235 av dessa vid bedömningen av respektive plattform.

Av SVT:s redovisning framgår vidare att företaget har sänt 268 timmar med teckenspråkstolkning över internet, vilket på samma sätt får tillgodoräknas som ett tillgängliggörande.

SVT har tillgängliggjort 5,4 procent med teckenspråkstolkning per plattform under året och därmed uppfyllt kravet vad gäller teckenspråkstolkning på alla tre plattformar i de delar där det varit tekniskt möjligt. Nämnden vill dock framhålla att det i kommande redovisningar tydligt bör framgå vilka sändningar programföretaget vill undanta och anledningen till detta.

Syntolkning

SVT har uppgett att företaget sänt 693 timmar syntolkning i marknätet, via satellit respektive genom tråd under 2021. SVT har också tillhandahållit 335 timmar syntolkning i beställ-tv i tjänsten SVT Play. SVT får tillgodoräkna sig 283 av dessa vid bedömningen av respektive plattform.

Av SVT:s redovisning framgår vidare att företaget har sänt 16 timmar med syntolkning över internet, vilket på samma sätt får tillgodoräknas som ett tillgängliggörande.

SVT har tillgängliggjort 5,2 procent med syntolkning per plattform under året och därmed uppfyllt kravet vad gäller syntolkning på alla tre plattformar.

Uppläst text

SVT har anfört att tjänsten uppläst text har varit tillgänglig för alla icke direktsända program med översättningstext i SVT:s samtliga programtjänster. Den upplästa texten har fungerat på alla plattformar. SVT har därmed uppfyllt kravet vad gäller uppläst text i såväl marknät, som via satellit och genom tråd.

SVT har även uppfyllt kravet på att programföretaget ska ägna särskild uppmärksamhet åt tjänstens kvalitet och användbarhet utifrån ett användarperspektiv och att arbetet ska vara systematiskt och regelbundet.

Uppfyllelse av kraven på tillgänglighet i beställ-tv

Textning

SVT har i komplettering till granskningsnämnden uppgett att företaget har textat samtliga program på svenska som publicerats i beställ-tv under 2021. Företaget har anfört att de nya kraven för beställ-tv inte gäller för publiceringar som har skett

längre tillbaka i tiden än 2021 men att även de program på svenska som publicerats tidigare än 2021, med enstaka undantag, är textade. SVT har även verkat för att texta program som tidigare har direktsänts enbart via internet. SVT har därmed uppfyllt kravet på textning i beställ-tv.

Teckenspråkstolkning och syntolkning

SVT har anfört att alla syntolkade och teckenspråkstolkade program som sänts i marknätet, via satellit eller genom tråd har tillhandahållits på motsvarande sätt i beställ-tv.

SVT:s utbud av teckenspråkstolkade och syntolkade förstapublicerade program som enbart tillhandahålls i beställ-tv har ökat från 0 timmar 2019 till 2 respektive 0,5 timmar 2021. SVT har därmed uppfyllt kraven gällande teckenspråkstolkning och syntolkning i beställ-tv.

Uppläst text

SVT har anfört att företaget har verkat för att uppläst text ska kunna erbjudas i beställ-tv och därmed uppfyllt kravet.

Tillgänglighetstjänsternas kvalitet och användbarhet, information samt dialogen med berörda organisationer

SVT har uppfyllt kraven på att utvärdera och lämna redogörelser för utvecklingen av tjänsternas kvalitet och användbarhet samt att ha en systematisk och regelbunden dialog med berörda organisationer. Det framgår även att SVT eftersträvar att användare får fullgod och tillgänglig information om vilka program som tillgängliggörs genom olika tjänster.

Detta beslut har fattats av Dag Mattsson, Helena Rosén Andersson, Ulrika Hansson, Clas Barkman, Bo-Erik Gyberg, Kristina Åberg och Erik Fichtelius efter föredragning av David Claesson.

För granskningsnämnden

Dag Mattsson